

Lénárt: Ökogyülekezeti mozgalom lehetőségei – [The Potential of the Eco-Congregation Movement]

<https://doi.org/10.59531/ots.2026.4.2.35-40>

- 35 -

ÖKOGYÜLEKEZETI MOZGALOM LEHETŐSÉGEI A PÜNKÖSDI KERESZTÉNYSÉG KÖRÉBEN

[THE POTENTIAL OF THE ECO-CONGREGATION MOVEMENT WITHIN PENTECOSTAL CHRISTIANITY]

LÉNÁRT FERENC

Wesley Theológiai és Valláspedagógiai Doktori Iskola

<https://orcid.org/0009-0003-5702-8434>

lenartferenc777@gmail.com

Abstract. In the introduction, I write about the global challenges of the ecological crisis. My goal is to outline the opportunities and obstacles facing Pentecostal Christianity in mitigating the problem. I describe some practical solutions that are already proving effective. At the same time, I emphasize the challenges of the future and the tasks that Pentecostal churches face in protecting creation.

Keywords: ecological crisis, Pentecostal Christianity, Pentecostal theology, environmental theology, eco-congregation movement

A téma felvezetése, célkitűzések

Napjainkban az ökológiai válság soha nem látott méreteket öltött. Az éghajlatváltozás, a globális felmelegedés, a demográfiai robbanás, a környezetszennyezés (talaj, víz, levegő), az erdők kiirtása, a hulladékkezelési dilemmák, a természeti sokféleség, változatosság csökkenése, az óceánok elsavasodása, mind-mind óriási globális kihívás elé állítják az emberiséget. „Ez a súlyos ökológiai válság nem pusztán szerencsétlen baleset, és nem is egy olyan katasztrófa, mint amilyen a jégkorszak előtt volt. Oka az emberi gondolkodás és cselekvés kudarca. Így megkerülhetetlen a kérdés: milyen erkölcsi normákhoz kell igazodnunk, hogy felelősséget vállalhassunk az emberiség életéért és túléléseért, valamint a természetes földi létezők megóvásáért.” (Hans Jonas, 1997) A tudósok igyekeznek mindent megtenni a probléma mérséklése érdekében. Ebben természetesen felelősséggel bírnak a különféle vallási közösségek is. Jelen dolgozatban a pünkösdi kereszténységre igyekszem fókuszálni, mely jelentős teológiai és kulturális sajátosságokkal bír. Megpróbálok rávilágítani arra, hogy a pünkösdiel milyen ökológiai elköteleződéssel rendelkeznek. Mindezt annak a tudatában, hogy az ökogyülekezeti mozgalom főleg a történelmi egyházak körében ismert.

Célom, hogy vázlatosan bemutassam, milyen lehetőségek és akadályok állnak a pünkösdi gyülekezetek előtt a fenti törekvéshez való kapcsolódásban. Valamint szeretném röviden ismertetni, hogy milyen teológiai és gyakorlati fundamentumok

Opuscula Theologica et Scientifica 2026 4(2): 35-40.

A Wesley János Lelkészképző Főiskola Tudományos Közleményei

[Scientific Journal of John Wesley Theological College]

<https://opuscula.wjlf.hu> • ISSN2939-8398 (Online)

Lénárt: Ökogyülekezeti mozgalom lehetőségei - [The Potential of the Eco-Congregation Movement]

<https://doi.org/10.59531/ots.2026.4.2.35-40>

- 36 -

segíthetik az ökológikus szemlélet elmélyülését a pünkösdiéknél. A dolgozat fő célja: megvizsgálni az ökogyülekezeti törekvés elméleti és gyakorlati lehetőségeit, hiányosságait, valamint kihívásait a pünkösdi kereszténység teológiai és kulturális keretein belül.

Az ökoteológia és a pünkösdi teológia közös pontjai

Elöljáróban az ökoteológia fogalmát szeretném egyszerűen megfogalmazni: egy válasz a környezeti vészhelyzetre, mely a vallás etikai forrásait igyekszik mozgósítani a Föld védelmére. Az ökológiai válság és a klímaváltozás összefüggésében vizsgálja és értelmezi az Istenről szóló tudást és a vallási tanításokat. Célja, hogy teológiai alapot adjon a környezeti felelősségvállalásnak, és a vallást a fenntarthatóság szolgálatába állítsa. Bolyki János Ch. Link véleményét osztja meg könyvében: "... századunk, illetve évezredünk végén a természet veszélyeztetettsége új irányt hoz a természettudományok és a teológia, más néven a természet és a teremtés fogalmának kapcsolatában. Erre az új irányra az a jellemző, hogy nem azzal foglalkozik, hogy miként jött létre a természet, hanem azzal, hogy miként maradhat meg." (Bolyki János, 1999)

Ezt nevezi a teremtéstan ökológiai szempontjának. Ez igencsak elgondolkodtató. Leszögezem, hogy a Föld Isten alkotása. Ő, a Biblia tanúsága szerint, mindent jónak teremtett. A bűn következtében a Teremtőtől elszakadó ember ezt tönkretette. A teológusok méltán fogalmazzák meg, hogy egy bukott világban élünk. Ennek pedig súlyos következményei vannak, melynek néhány elemét már a bevezetésben említettem. Adódik a kérdés: törődünk ebbe bele? Fogadjuk el a Szentírás állítását, mely az Úr napjának eljövétlét úgy vetíti előre, hogy „... az egek ropogva elmúlnak, az elemek pedig megégve felbomlanak, és a föld és a rajta lévő dolgok is megégnék”? (2Péter 3:10) Ez arra indítana, hogy nem kell semmit tenni a környezetvédelem érdekében, hiszen ez a világ úgymint elmúlik. Ha az Úr eljövetele úgymint küszöbön van, akkor fölösleges bármilyen teremtésvédelmi törekvést foganatosítani. Sajnos pünkösdi berkekben a konzervatívabb irányzat képviselői ma is ezt vallják. A Teremtés gondozása azonban nagyon fontos, amit a történelmi egyházak már több évtizede felismertek, és tettek ebbe az irányba lépéseket.

A pünkösdi mozgalom ökoteológiai gondolkodása kapcsán egy negatív példára utaltam, de létezik több olyan elem, amely a pünkösdi teológia ökorelevanciáját bizonyítja.

A pünkösdi eszkatológia összekapcsolódik a teremtés megújulásával, hiszen azt hirdeti, Krisztus királysága már a Szent Szellem pünkösdi kitöltésével elkezdődött, azonban a végidőket nem csupán egy távoli, jövőbeli eseménysorozatként kezeli, hanem olyan valóságként, amelynek jelei és ereje a Szentháromság harmadik személyének munkálkodásán keresztül már a jelenben is megtapasztalható. Ez egyfajta felelősséget helyez a pünkösdi-karizmatikus hívőre, mely a teremtésvédelemben nyilvánul meg. A Szent Szellem, mint teremtő, összeköti az

Opuscula Theologica et Scientifica 2026 4(2): 35-40.

A Wesley János Lelkészképző Főiskola Tudományos Közleményei

[Scientific Journal of John Wesley Theological College]

<https://opuscula.wjlf.hu> • ISSN2939-8398 (Online)

Lénárt: Ökogyülekezeti mozgalom lehetőségei - [The Potential of the Eco-Congregation Movement]

<https://doi.org/10.59531/ots.2026.4.2.35-40>

- 37 -

ember és környezet szellemi valóságát. Jeleket és csodákat tesz, amely a teremtett világ helyreállításának előszele. Segít elkerülni a szekularizált környezetvédelemmel való azonosulást.

Az ökogyülekezeti gyakorlat lehetőségei a pünkösdi közösségekben

A Magyar Pünkösdi Egyház - melynek tagja vagyok - 100 éve szolgál országunkban. A teremtett világ iránti felelősség mindig is jelen volt a gyülekezetekben, azonban nem volt kellően hangsúlyozva a teremtésvédelem, a környezetvédelem, az ökológiai krízis gyógyításának lehetőségei. Sok pünkösdi gyülekezetben megfordultam már, de a prédikációk, igehirdetési, tanítási elemek csak nyomokban tartalmaztak a természeti környezet megőrzéséhez kapcsolódó üzeneteket. Meglehetősen konzervatív attitűdökkel találtam magam szemben. Véleményem szerint emiatt nem tudott beépülni eddig a közösségi gondolkodásba az öko-szemlélet.

Azonban a pünkösdi-karizmatikus teológia sajátossága a Szent Szellem személyének és munkájának hangsúlyozása, ami magában foglalja a teremtés, a teremtett világ, a természetről való gondoskodás gondolatát. A gyakorlati hitélet előtérbe helyezése a jellemző: a megtérés, a bemenítés (vízkereszttség), Szent Szellem kereszttség, a karizmák működtetése, a gyógyulások (testi és lelki egyaránt), a szent élet hiteles megélése. Ugyanakkor a társadalmi felelősségvállalás is fellelhető: szegények támogatása, evangélizáció (személyesen és gyülekezeti szinten), karitatív tevékenységek, szeretetszolgálat működése, szolgálatok anyaotthonokban, börtönökben, hálaadó napok lebonyolítása stb. Elmondhatom, hogy pünkösdi körökben hagyományosan erős a missziós és az evangélizációs fókusz.

„Ma sokszor tapasztaljuk, hogy kisebb lett a felelősségvállalás és az aktív részvétel a teremtett világ és az emberi élet megőrzésére. Fontos lenne erősítenünk igahirdetésünket, hitoktatási és pásztori szolgálatunkat, valamint kommunikációnkat a Szentírás első lapjainak őszinteségével és tisztaságával. Ez biztosan segítené a legfiatalabbakat és a legidősebbeket is az egyházban egy érdeklődőbb, nyitottabb és felelősebb tanítványságra.” - fogalmazza meg Szabó Lajos, az Evangélikus Hittudományi Egyetem professor emeritusa. Ezzel egyetértve, fontosnak és szükségesnek tartom, hogy mi pünkösdi vezetők, elmélyítsük a testvériségben a teremtésvédelemmel kapcsolatos bibliai tanításokat, amivel meggyőződésem szerint már el is késtünk. Egyházi, kerületi, de helyi szinten is megvalósítható lenne tematikus prédikációsorozatok, előadások lebonyolítása ebben a témakörben. A Magyar Pünkösdi Egyház működtet egy teológiai főiskolát, ahol a gyakorlati teológia tudományága részeként oktathatnának a teremtés gondozásához kapcsolódó ismereteket, melyet a teológus hallgatók a gyülekezetekkel is megoszthatnának.

A gyakorlati megvalósítás néhány elemét említeném meg a következőkben, melyek valamilyen szinten működnek a pünkösdi kereszténység köreiben. Az energetikai és hulladékmenedzsment keretében a nagyobb létszámú gyülekezetek az

Opuscula Theologica et Scientifica 2026 4(2): 35-40.

A Wesley János Lelkészképző Főiskola Tudományos Közleményei

[Scientific Journal of John Wesley Theological College]

<https://opuscula.wjlf.hu> • ISSN2939-8398 (Online)

Lénárt: Ökogyülekezeti mozgalom lehetőségei - [The Potential of the Eco-Congregation Movement]

<https://doi.org/10.59531/ots.2026.4.2.35-40>

- 38 -

energiatakarékosságot tűzték a zászlajukra. Ennek keretében a villanykörtét LED izzókra, fényforrásokra cserélték. A fűtést klímával igyekeznek kiegészíteni vagy helyettesíteni, hogy kisebb legyen a környezetszennyezés, és gazdaságosabb a hőtermelés. Sajnos a szelektív hulladékgyűjtés csak a nagyobb városok közösségeiben működik, de ott sem mindenhol. Például a mi debreceni gyülekezetünkben még nem, de már ennek az igénye a vezetőségben megfogalmazódott. Helyi akciók keretében folynak a faültetési akciók, a közösségi kertek létrehozása. A fiatalokat és a gyerekeket pedig a bibliai történetekhez kapcsolódva igyekszünk a környezet védelmére oktatni. Az ún. „etikus beszerzés” is megfigyelhető. Komolyan vesszük a helyben gyártott termékek használatát.

A pünkösdi mozgalom egy dinamikus, karizmatikus, Szent Szellem által inspirált közösség. Ez az aktivizmus, lelkesedés átkonvertálható az ökológiai cselekvés területére is.

Kihívások és a jövő perspektívái

Az ökológiai krízis és a klímaváltozás sok emberben okoz félelmet, kilátástalanság-érzést, szorongást, ami a jövő tekintetében egyfajta reménytelenségben jelenik meg. Egyenesen ijesztő, ahogy Kuminetz Géza a közeli jövőt vizionálja e tekintetben: „Nemzedékünk meg fogja érni a körülöttünk lévő mesterséges világ fokozatosan gyorsuló, hatványozott ütemű összeomlását. Ennek az összeomlásnak a valószínű sorrendje a következő: az erőforrás kínálat csökken, a gazdaság zsugorodik, a közegészségügy, mint legdrágább és legkifinomultabb ágazat, összeomlik, ezt követik a zavargások, járványok és éhínségek.” (Kuminetz Géza, 2025) Megdöbbenő, hogy mindezt már ma a saját bőrünkön tapasztaljuk. Paradox módon a pünkösdi keresztények számára ez egy nagy lehetőséget jelent, hiszen a teremtésvédelem bibliai elveit, a Szentírásban található válaszokat megosztva az emberekkel, akár online tanítások, akár nyilvános előadások, vagy éppen felekezeti alkalmak szervezésével, missziós célokat is betölthetnénk. Gyakran jelent problémát, hogy az ún. zöld felújításokat nem tudjuk megvalósítani anyagi erőforrások hiányában. Nem sok témába vágó pályázattal találkoztunk. Örölnénk neki, ha lenne speciális, egyházak számára kiírt tender, hogy ilyen jellegű fejlesztésekbe kezdhessünk. Ugyanakkor már említettem, hogy az ökoteológia fogalma, tartalma nem ismeretes a gyülekezetek tagjai előtt. Sajnos még én sem voltam tisztában ezekkel, annak ellenére, hogy lelkész, teológus vagyok. Ez a tárgy mindenképpen hasznos volt számomra, hiszen felnyitotta a szememet és elindított bennem egy szemléletváltást. A karizmatikus közösségeknek is erre van szükségük, ugyanis tudomásom szerint a mai napig nincs előtérbe helyezve a környezetvédelem, valamint az ökopraxis ügye. Szükséges, hogy tanításokat hallgassunk meg és magunk is oktassunk - akár felekezeti alkalmak összefogással - a veszélyeztetett természeti környezeti helyzetről, a krízisbe jutott civilizációról, és a megoldási módokról. Mindenképpen érdemes megvizsgálni, megfigyelni (magunkat megalázva) a történelmi egyházakban az ezen a területen

Opuscula Theologica et Scientifica 2026 4(2): 35-40.

A Wesley János Lelkészképző Főiskola Tudományos Közleményei

[Scientific Journal of John Wesley Theological College]

<https://opuscula.wjlf.hu> • ISSN2939-8398 (Online)

Lénárt: Ökogyülekezeti mozgalom lehetőségei - [The Potential of the Eco-Congregation Movement]

<https://doi.org/10.59531/ots.2026.4.2.35-40>

- 39 -

végzett munkát, gyakorlatot, hiszen öt évtizedekkel járnak előttünk ebben. Az ökológiai szempontokat integrálni kell gyülekezeteinkbe. Talán nem ördögtől való dolog az sem, ha környezetvédelmi szervezetekkel vesszük fel a kapcsolatot és tőlük kérünk iránymutatást, egy-egy inspiráló előadás formájában. Érdemes lenne időt szánni a sikereket elért nemzetközi gyakorlatok tanulmányozására is.

Köztudott, hogy a pünkösdi gyülekezetekben a Szent Szellem munkája nyomán csodák, gyógyulások, jelek történnek, mintegy megerősítve az igehirdetést. Ezen az áldások és a természet közötti kapcsolat újragondolása kiemelkedő feladat a lelkészek, igehirdetők előtt.

Fiataljaink számára nagy lehetőségként szolgál a teremtésvédelem, ugyanis egyfajta új evangélizációs nyelvként használhatnák azt a kortársaik felé.

Összegzés

Befejezésül elmondhatom, hogy amilyen értékes, lényeges feladat és kötelezettség a pünkösdi nép előtt a teremtés védelme, olyan hálás és áldásos is. Meg kell becsülni mindazt, amit Istentől kaptunk, az erőforrásainkat pedig bölcsen kell felhasználni.

A pünkösdi teológia erős alapokat szolgáltat az ökoteológiai törekvések számára. A legnagyobb siker lehetősége talán a lelkesedés („pünkösdi tűz”) és az empirikus cselekvés összekapcsolásában rejlik. Gyülekezeteink dinamizmusa és szellemi megújulás-központúsága jelentős erőforrás lehet az ökogyülekezeti szemlélet elterjedéséhez. A szemléletmód változás ezen a területen pedig egyfajta hidat eredményezhet a pünkösdi kereszténység és a társadalmi felelősség között.

Köszönetnyilvánítás

Köszönetet mondok Dr. Hufnagel Levente és Dr. Csepregi András professzor uraknak, akik írásaikkal megmutatták az ökoteológia, és benne a teremtésvédelem fontosságát és sürgősségét. Ugyanakkor elgondolkodtattak, hogy a pünkösdi kereszténység körében milyen tennivalók sürgősségtetnének a globális ökológiai válság fékezésében, felszámolásának elősegítésében.

Opuscula Theologica et Scientifica 2026 4(2): 35-40.

A Wesley János Lelkészképző Főiskola Tudományos Közleményei
[Scientific Journal of John Wesley Theological College]

<https://opuscula.wjlf.hu> • ISSN2939-8398 (Online)

Lénárt: Ökogyülekezeti mozgalom lehetőségei - [The Potential of the Eco-Congregation Movement]

<https://doi.org/10.59531/ots.2026.4.2.35-40>

- 40 -

IRODALOMJEGYZÉK

- [1.] Bácskai K. és mtsai. (szerk.) (2025): Teológia és teremtés. Mélységek és magasságok. Az Evangélikus Hittudományi Egyetem oktatóinak tanulmánykötete. – Evangélikus Hittudományi Egyetem, L'Harmattan, Luther Kiadó, Budapest.
- [2.] Bolyki János (1999): Teremtésvédelem. – Kálvin János Kiadó Budapest.
- [3.] Hans J. (1997): A felelősség elve. Kísérlet az etika számára a technológiai civilizáció korában. – Osiris Kiadó, Budapest.
- [4.] Kuminetz G. (2025): Tanulmányok a keresztény spiritualitás és a teremtésvédelem köréből. – JEL Könyvkiadó, Budapest.
- [5.] Szent Biblia (2004). – Magyar Bibliatársulat, Budapest.

Absztrakt. Az ökológiai válság globális kihívásairól írok a bevezetőben. Célom, hogy vázlatosan bemutassam, milyen lehetőségek és akadályok állnak a pütkösdí kereszténység előtt a probléma mérséklése érdekében. Ismertetek néhány olyan gyakorlati megoldási módot, melyek működése már megfigyelhető. Ugyanakkor hangsúlyt fektetek a jövő kihívásaira, valamint a pütkösdí egyház előtt álló, megoldandó feladatokra is a teremtésvédelem körében.

